

א) מילתא נא פסחא ג
ב) נכריתא לגי עירובין
ג) [מסופת] בילא
ד) [מסופת] בילא
ה) [מסופת] בילא
ו) [מסופת] בילא
ז) [מסופת] בילא
ח) [מסופת] בילא
ט) [מסופת] בילא
י) [מסופת] בילא

תורה אור השלם

1. ואבלי את הקבשר
בליקה יהיה צלי אש
ומצות על מרדים
יאכלהו: שמות יב ח

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה כיצד
זולין וכו' למן פיו כיצד
נראה דלף למאי דאסקו
אדעתיה מקמי דמיא
דשמי בת השמיטה מיכ
דיצי נמי צריך למר
ומחו דק פיו כיו דאס
היה [ומחו דק נקובמו
אס דאס ואלא מהמקום
כיון דלא היו בת
השמיטה למטה דס נאשר
המקום שנתחבו
בשמיטה: (ג) ב"ח נחמן
וכי שלא הדלילו אלא
חתכו בשנים ושניה
מקומות למחר צליתיהו
הס"ד: (א) ד"ה הא
וכי דשבר חבל מותר
וכי: (ד) שם כיצד הוא
עושה מביא: (ס) ד"ה
ככולו וכי שרינן
כדל:

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה מקולס דה"ל
תולין ע"י רש"י לטיל נג
ד"ה מקולס וצילה כב:
כרש"י ד"ה מקולס:

מוסף רש"י

תוך תוך שמועל יפה
ולעומק כולו עד עשומה
וכשהוא רוחה דומה
משמע קול זה תוך תוך
(עודכן כס וכו"ו) ברכות
לס ודא רש"י שמואל א
כה"ה ר"ט קוריהו גדי
מקולס: לפי שמועל כרעיו
הוא לו נגדו כשהוא כלי
זונו נגדו טעם נחשת
נגלית (ש"ח פ) מרגומו
קולס דנחש (לע"ל ג).

מוסף תוספות

א. בירושלמי משמע
דדוקא הוא. מוס' שאנן.
ב. כשזוקן השפוד
בגורו. ג. משמע הא
אם הבדילו פסול. סס.
ד. משמע דלצלי בני
מליחה מיהא קצת. טס.
ה. ואמאי לא שרינא אפי'
לכתחילה משום כבולעו
ממש אינו כתיב ור"ל. טס.
ו. כיון שאין הדם חוזר
ובלע. ז. אחי שפיר
דלשתי הכא במליחה
גמורה ד... טס. ח. משום
פליטת ציר. טס.

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

עדה

עין משפט
גן מצוה

א א ב מיי פ"ח מהל'
ק"פ הלכה י:
ג ד ט שם הלכה ט:
ה ג ה מיי פ"ח מהל' מהל'
ה"ל יא סמג ע"ן מא'
טו"ש"ע א"ח סימן תעו
טע"ף א:
ד ר מיי פ"ו מהלכות
מאכלות אסורות הלכ'
ז סמג לא"ן קל טו"ש"ע
י"ד ס"י ע"ו ס"א רב אלפס
חולין פ"ו דף ט"ז: וכן
הר"א"ש ס"י פ"ג:

לעני רש"י

גרא"ל"ש [גרא"ל"ן].
אסכ"ה.
קטיל"י. ד. לחרוך.
ישיב"א [ישיב"א]. א"ן.
אינפלו"דו"א. בשר
למילוי (בבבצ או כדומה).

רבינו הגנאל

ביצד צולין את הפסח.
שפוד של רמון כו'
ואקשין למה אינו צולהו
בשיפור של מתכת. ושנין
דאייו דהם מקצתו הם
כולו. וכיון שנתחמם ראש
השפוד התוך באש
מתחמם השפוד כולו
המשוקע בבשר ונמצא
חמום השפוד צולה בשר
הפסח. ורחמנא אמר צלי
אש ולא צלי ברזל. ושפוד
של דקל אית ליה שבי
בנון שאיבה ומפיק מיא.
ותאנה אייו דמתחלל
מפיק מיא. והאלון והחרוב
והשקמה הני כולהו אית
בהו קטרי. מקום שצומחין
ומגדלין אמרינן ונזרים
וכשחותכין אותן אותו
מפיק חתך מפיק מיא.
וכיון דמפיק מיא על הבשר
הוא ליה כמבושל לפיכך
אין עושין מהן שפוד
לצלות בו הפסח. רמון
אצ"א דאית ביה קטרי
שיעי. כלומר שתומין הן
ומקום חיתוכו הוא ראשו
שפולט מים מוציא חתך
לבוש. וירושלמי כל העצים
יבישם מבחוץ ואין יבישם
מבפנים ורמון יבש מבחוץ
ויבש מבפנים. ורבי יהודה
דמכשיר בשפוד של
מתכות אוקימנא למתני
דלא כותיה.

בתנ"י נותן את כרעיו ואת
בני מעיו לתוכו. תניא ר'
ישמעאל קוריהו תוך בר.
כלומר נותן כרעיו שהן
מבחוץ לתוכו. ר' טרפון
קוריהו גדי מקולס. ת"ר
איהו גדי מקולס פ"י
שאסור לאכלו בלילי
פסחים בזמן הזה. ותנן
ביום טוב פ"ב ורעושין גדי
מקולס בלילי פסחים בזמן
הזה וחכמים אסרים
הולכתא כחכמים. גדי
מקולס כל שצלאו כולו
כאחד. אבל אם נחתך ממנו
אבר או נשלק ממנו אבר
אין זה מקולס. ואוקימנא
נחתך ממנו אבר נחתך
ונתפיק האבר מן הגדי
משמע אינו גדי מקולס.
ונשלק דקתני שלא נחתך
האבר אלא היה צולהו
ושפת קורה בצדו ותני יך
הגדי כמות שהוא בלא
חתיכה בתוך הקדרה
ונתבשלה. אין זה גדי
מקולס ומותר בזמן הזה.
אמר רב מליטא שריא.
פ"י מליטא עוף או כבש
מלא בשר בתוכו ונצלה
בחוכו. ואמר אביי כבולע
כך פולטה כלומר כשם
שכולע מן הבשר שבתוך
דתינו נותן את כרעיו ואת בני

ביצד צולין. ותוחבו לתוך פיו (ב). אומר ר"י מש"ה תוחבו דרך
פיו לפי שנותן הגם שזשפוד למטה¹ כדי שלא יפול הפסח
ואז הוא זית השמיטה למטה וקדייז דמא דרך סם: **נחתך ממנו**
אבר אין זה מקולס. נראה לרביצ"א דמלוא לקלקו אצל משום הכי לא
מיפסיל מדאמר לקמן צפרק צפרק האשה
(דף פ"ח): גבי ה' שנתערבו עורות
פסחיהן ופריך והא איכא חד דלא
נפיק ומשני משום דלא אפשר דהיכי
נעציר נייטי כל חד וניתנו אי דידי
צעל מוס היה להו האי פסח ואי
לא להו שלמים הא איכא חוה ושוק
ופריך וייתי כן והא חוה ושוק דאסורים
לזריס אי אפשר לנלותן עם הפסח
וצריך לחומקן ולא היו מקולס אלא
משום הכי אין נפסל וכן תנא לקמן
(דף ע"ה). חתכו ונתנו על גבי חלטים
רבי אומר אומר אני שזה צלי אש
משמע חתכו לגמרי מיהו רש"י פירש
לקמן חתכו שלא הצדילו אלא (י) זירמו
צנים ושלטה מקומות²:

האי מוציאתא שריא. פ"י צנוקטרס
אע"פ שלא מלחו אלא לללי
ולר"ת נראה דלללי לא צעי מליחה
כלל דלא מיעביא כשנללה הצער יפה
יפה ונפלט כל הדס דשרי דיותר
מפליט ע"י האש מע"י המלח דמעשים
צכל יום שמצילים כד אחר גלייתו
אע"פ שמתמריס לצבלו אחר מליחתו
אלא אפילו לא נללה כל זכורו דלא
נפלט כל הדס מותר אע"ג דאמרין
צפ"ק דכריתות (דף ד: ודף כג).
דאיכא לאו צדס האצרים ה"מ דוקא
כשפירש אצל כל זמן שלא פירש ולא
יאל לחוך שרי דמוכח צפ"י מפנין (שגת
דף קפ"ה). (א) דבשר טפל מותר לטלטלו
משום דחזי לאומנא אלמא יכול לאוכלו
בלא מליחה ועוד דאמר צפ"י כל הבשר
(חולין דף ק"ה). דכד אחר שחלטוהו
צרותחין או צחלא מותר לצבלו לפי
שמלמיתין הדס צתוכו ואין מניחין
אותו לפלוט דקאמר התם רב הונא
חלטי ליה צחלא ורב נחמן חלטי ליה
צרותחין סבר דפפא קמיה דרבא
למיימר חלייה אסור אמר ליה אי
חלייה אסור איהו נמי אסור דכי היכי

דפליט הדר צלע אלא ודאי חלייה נמי שרי דלמלמית הדס ואין מניחו
לפלוט ואפ"ה שרי צאציה ואין לאסור צלי שלא נמלח ולא נללה כל
זכורו משום שמתחמם האש הדס נפרש מצפנים מלד זה ללד זה דמה
צויאל לחוך משרק שריק ומה ששאר צפנים אע"פ שפירש מלד זה
ללד זה לא היו כדס האצרים שפירש דהא איכא מאן דאסר צמסכת
חולין (דף ק"ב). לאכול ככר שחתך עליה צער מפני דהא הצער שצננס
למחוץ ואפילו הכי מותר דבשר עזמו מותר אע"פ שלא יאל כל דמו
ודבר תימה הוא לרש"י מה מועלת מליחה מועטת לללי דאין הבשר
יולא מידי דמו עד שימלחוהו יפה יפה אלא ודאי לא צעי מליחה כלל וכן
קבל ר"י מר"ת וצחקומן רבה (מנחות כ"ה). גדי מליחת קדשים דקאמר
כיצד (י) עושה מציא את האצר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו
מלח ומעלהו ויש דגרס צתר הכי אמר אצ"י וכן גרס לללי לא גרס לללי אלא וכן לקדירה וכן כמזב צרוצ ספרים והא דאמר צפרק קמא דצינא
(י"א). ושין שמולחין עליו צער לללי לאו משום דצעי מליחה אלא שמנהג למולחו והא דאמר צכל הבשר (חולין ק"ג). רב ששת מלח גרמא גרמא
תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא דפריש מהאי גיסא דקאמר היינו שפירש לגמרי לחוך
אצל מצפנים שרי דפרישית: **בבולעין כן פולטו.** צפ"י כל הבשר (חולין ק"ה). (י) שרי כדכא עילוייה צירא צדיענד משום דדס מישרק שריק
התם לא שייך להזכיר כלל טעם של כבולעו כן פולטו¹ שהדס נופל סם מצחוץ ושריק ואינו נבלע ומטעם כבולעו כן פולטו נמי לא הויא שריא
התם גבי כד אלא צדיענד אע"ג דבא למישרי הכא גבי פסח לכתחלה אע"ג דצני מעיו צתוכו ואיכא נמי כד גבי פסח לא רלו להחמיר משום
דכתיב (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרצו ואפילו מאן דאסר כבדא עילויא צירא לא קשה ליה מניחין דפסח דמדרינן אסר וצפסח
לא החמירו אי נמי הוא יעמיד כגון שמלח צני מעים מליחה גמורה דאפילו לקדירה ממחיר ר"ת על ידי מליחה גמורה ואפילו לפי מנהג
העולם שאין מצילים כד על ידי שום מליחה² מכל מקום כיון דנמלח כמליחת קדירה נתמעט דמו ולא אסר טפי משאר בשר שלא
נמלח דבשרא על גבי צשרא שרי לכתחלה לכולי עלמא ויש ללמוד היתר צמולייתא אפילו מלח צער החיזון ושהה כדי מליחה והפנימי לא
נמלח מדמיתיה רחיה מטפילת צר גזולא דשרי מטעם כבולעו כן פולטו אע"פ שפולטו ככל יום שאסורים צער שנפל צציר ומלח שנפלט
ואין מותר אפילו צללי³ ועדיפא מינה היה אסור ר"ת תרנגולת שנמלחה צקערה אף על פי שלא שהתה שם שיעור צלייה ולא פלטה
אפילו חצי דמה ואסרה לאוכלה צלי משום דלא מפליג רבא⁴ גבי אין מולחין צער אלא צכלי מנוקצ צין שהה הרבה לשהה מעט:

העוף או שבתוך הכבש כן פולטו בולעו מבפנים ופולטו מבחוץ. וקיימא לן דהא מליאתה בצלייה היא. דהא בענין הפסח קתני לה. אבל בבישול או בשליקה לא. ואתנין לסיוריה ממחני' דתינו נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו. ודחינן שאני התם כיון דמחלחל בית השחיטה מידב דאיכא ולא בלע.

ביצד צולין. שפוד של רמון. טעמא מפרש בגמרא: ונותן את
כרעיו כו'. כדכתיב צלי אש ראשו על כרעיו וגו' כולו כאחד
משמע: **רמון צישול הוא זה.** שמצבל צני מעיו צתוכו כמו צתוך
הקדירה: **טולין חוזה לו.** תוחבן צשפוד למעלה מפיו של טלה: לא
על השפוד. של צרול כדמפרש בגמ'
שהמתכת כשמתחמם מקצתו מתחמם
כולו ונללה הפסח ממחם השפוד
צתוכו שהפנימי מתחמם ע"י קצתו
החיזון והוא ליה פסח צלי מחמת דבר
אחר ורחמנא אמר צלי אש: **אסכלא.**
גרא"ל"ש צלע"ו. וכולה חד טעמא:
גמ' שיני. קנל"ר שעשוי שורות
שורות: **מחלחל.** כעץ של ערבה ושל
אגוז שיש להן מוח מצפנים: **אלון.**
יושנ"א שהוא קשה: **אייו דאוס צנו**
קיטרי. וצעי למיעיניהו צצקינא
מפיק מיא דרך מקוס חתך הסכין
והוא ליה פסח מצושל: **שיעי קיטרי.**
ואין צריך להעביר סכין עליהם:
צננא צר שפא. נטיעה צת שמה:
והא איכא צני פיסקי. ראש השפוד
הוא מקוס חתך ומוליא מיס: **דמפיק**
צני פיסקי לצר. חוך לפי הפסח דאי
מפיק מיא לא עיילי לפסח: **נשס**
שהשפוד של עץ. כשחולין אותו צתנור
ומכוסה צטלה אין מה צצתוך הטלה
נשרף שהטלה מגין עליו כך שפוד של
מתכת אין מה צצתוך הטלה מרתח
מחמת חום מקצתו היואל חוך לטלה:
אמרנו לו. אע"פ שאין פנימי של עץ
נשרף אצל פנימי של מתכת מרתח
שזה של עץ חם מקצתו לא חם כולו
והוא ליה צלי אש חוה של מתכת חם
מקצתו חם כולו ואפילו מה שמכוסה
ממנו הלך הו"ל צלי שפוד: רבי
ישמעאל קוריהו חוך חוך. דנותן לתוכו
ס"ל וכשמרתיחין ומצבלין צתוכו
נשמע קול רתיחתן חוך חוך כקול
הסיר. ל"א כחצ צפריס ישינס מכבר
לשון חוך וצר כלומר ממולא מצפנים
ונראה מצחוץ כעין שממלחין גדיין
ותרנגולין שלנו ודומנא גבי אציגיל
(שמואל א כה) חמש ללן עשויות
ומתרגמין חמש עוף מצברנין משס
רציו קלוימס: **מקולס.** לשון כובע
נחשת דמתרגמין קולסא דנחשא

(סס פ) * דסצירא ליה תולין למעלה צראשו ונרליס ככובע נחשת
על ראש צבור: **איזה גדי מקולס.** דתנן צפרק מקוס שנהגו (לע"ל ג).
שאסור לאכול צלי צצברי¹ פסחים צומן הזה צצמקוס שלא נהגו:
כאחד. דמיי לפסח ונרליס כאוכל קדשים * צצחואה לארץ: **נשלק**
מיעביא. קס"ד דנחתך והדר נשלק ומשעה שחתכו קודם צלייתו
חו לא היו מקולס: **האי מוילייתא.** אינפלדור"א צלע"ז כמו שאנו
ממלחין והמלחין והמתרגולין צין צצר לעצמות: **שריא.** * ואפילו לא
צישלו את הבשר שנותנים לתוכו מותר ואפילו מלחו כמליחת צלי דאי
צמליחה כל זורך לקדירה פשיטא: **והא קא צלע.** הטלה דס
היואל מן הבשר הכנוס צתוכו: **פולטו.** לחוך ושואצו חום האור:
מידב

מלח ומעלהו ויש דגרס צתר הכי אמר אצ"י וכן גרס לללי לא גרס לללי אלא וכן לקדירה וכן כמזב צרוצ ספרים והא דאמר צפרק קמא דצינא
(י"א). ושין שמולחין עליו צער לללי לאו משום דצעי מליחה אלא שמנהג למולחו והא דאמר צכל הבשר (חולין ק"ג). רב ששת מלח גרמא גרמא
תרי מ"ט לא משום דפריש מהאי ובלע האי חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא דפריש מהאי גיסא דקאמר היינו שפירש לגמרי לחוך
אצל מצפנים שרי דפרישית: **בבולעין כן פולטו.** צפ"י כל הבשר (חולין ק"ה). (י) שרי כדכא עילוייה צירא צדיענד משום דדס מישרק שריק
התם לא שייך להזכיר כלל טעם של כבולעו כן פולטו¹ שהדס נופל סם מצחוץ ושריק ואינו נבלע ומטעם כבולעו כן פולטו נמי לא הויא שריא
התם גבי כד אלא צדיענד אע"ג דבא למישרי הכא גבי פסח לכתחלה אע"ג דצני מעיו צתוכו ואיכא נמי כד גבי פסח לא רלו להחמיר משום
דכתיב (שמות יב) ראשו על כרעיו ועל קרצו ואפילו מאן דאסר כבדא עילויא צירא לא קשה ליה מניחין דפסח דמדרינן אסר וצפסח
לא החמירו אי נמי הוא יעמיד כגון שמלח צני מעים מליחה גמורה דאפילו לקדירה ממחיר ר"ת על ידי מליחה גמורה ואפילו לפי מנהג
העולם שאין מצילים כד על ידי שום מליחה² מכל מקום כיון דנמלח כמליחת קדירה נתמעט דמו ולא אסר טפי משאר בשר שלא
נמלח דבשרא על גבי צשרא שרי לכתחלה לכולי עלמא ויש ללמוד היתר צמולייתא אפילו מלח צער החיזון ושהה כדי מליחה והפנימי לא
נמלח מדמיתיה רחיה מטפילת צר גזולא דשרי מטעם כבולעו כן פולטו אע"פ שפולטו ככל יום שאסורים צער שנפל צציר ומלח שנפלט
ואין מותר אפילו צללי³ ועדיפא מינה היה אסור ר"ת תרנגולת שנמלחה צקערה אף על פי שלא שהתה שם שיעור צלייה ולא פלטה
אפילו חצי דמה ואסרה לאוכלה צלי משום דלא מפליג רבא⁴ גבי אין מולחין צער אלא צכלי מנוקצ צין שהה הרבה לשהה מעט:

העוף או שבתוך הכבש כן פולטו בולעו מבפנים ופולטו מבחוץ. וקיימא לן דהא מליאתה בצלייה היא. דהא בענין הפסח קתני לה. אבל בבישול או בשליקה לא. ואתנין לסיוריה ממחני' דתינו נותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו. ודחינן שאני התם כיון דמחלחל בית השחיטה מידב דאיכא ולא בלע.